

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РАЦІОНАЛЬНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Статтю присвячено дослідженню основних проблемних питань щодо інформаційного забезпечення державного управління раціональним використанням природно-ресурсного потенціалу України. Доведено, що створення ефективної системи інформаційного забезпечення раціонального використання природних ресурсів потребує вирішення завдань оптимізації економіко-організаційних структур обробки інформації.

Ключові слова: державна політика, інформаційне забезпечення, охорона навколишнього природного середовища, природно-ресурсний потенціал, управління ресурсами.

Статья посвящена исследованию основных проблемных вопросов информационного обеспечения государственного управления рациональным использованием природно-ресурсного потенциала Украины. Доказано, что создание эффективной системы информационного обеспечения рационального использования природных ресурсов требует решения задач оптимизации экономико-организационных структур обработки информации.

Ключевые слова: государственная политика, информационное обеспечение, охрана окружающей природной среды, природно-ресурсный потенциал, управление ресурсами.

The article studies the key challenges in relation to information governance ensuring the rational use of natural resources in Ukraine. It is proved that the establishment of an effective information system management of natural resources requires solving the optimization of economic and organizational structures of information processing.

Key words: public policy, information security, environmental protection, natural resource potential, resource management.

Вступ

Глобальне погіршення екологічної ситуації у світі зумовлює необхідність формування національної моделі ефективного природокористування на засадах поєднання високої продуктивності використання природних ресурсів та елементів довілля в господарській системі з максимальним збереженням та збільшенням їхніх корисних властивостей і якостей. Важливим моментом при цьому виступає формалізація меж та обсягів використання природних ресурсів у системі суспільного відтворення, тобто формування системи показників, які дадуть змогу визначити рівень ефективності використання природно-ресурсного потенціалу та виявити резерви його раціоналізації, як умови забезпечення сталого розвитку України.

Аналіз реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища та управління природними ресурсами України показує, що однією з основних причин її недостатньої ефективності є недосконалість інформаційного забезпечення прийняття рішень,

що зумовлює високий ступінь невизначеності зовнішнього середовища щодо природно-ресурсного потенціалу. Цим обумовлена актуальність проведення аналізу основних проблемних питань щодо інформаційного забезпечення раціонального використання природно-ресурсного потенціалу України.

Проблеми ефективності використання інформаційного забезпечення вже давно розглядаються в працях вітчизняних вчених та вчених близького зарубіжжя, зокрема у роботах О. Балацького, Б. Буркинського, О. Веклич, Т. Галушкіної, Л. Гринів, А. Гусева, Б. Данилишина, С. Дорогунцова, Т. Іванової, Л. Мельника, Є. Мішеніна, Н. Пахомової, О. Рюміної, Є. Хлобистова та ін.

Постановка проблеми

Дослідити роль екологічної інформації в державно-управлінському механізмі організації спеціального та загального природокористування.

Результати

У теорії існують різноманітні підходи щодо сутності природно-ресурсного потенціалу. Ми

дотримуємось підходу до розуміння природно-ресурсного потенціалу як сукупності природних ресурсів і природних умов, які знаходяться у певних просторових межах та забезпечують задоволення суспільних потреб (економічних, екологічних, соціальних, культурно-оздоровчих та естетичних) [2].

Інформаційне забезпечення раціонального використання природно-ресурсного потенціалу розглянуто як сукупність технологій, методів збирання та обробки інформації, що характеризують систему природних умов та ресурсів у певних просторових межах для їх наступної діагностики, аналізу і синтезу, а також оцінки наслідків прийняття різних варіантів рішень щодо впливу на цю систему в такий спосіб, що сприяє сталому економічному розвитку, гармонізації взаємодії суспільства і природного середовища, при якому останнє залишається стабільним або змінюється в заздалегідь передбаченому напрямі та масштабі.

Право на доступ до екологічної інформації є важливою складовою екологічних прав громадян, що гарантується Конституцією України (ст. 50), Конвенцією про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля [3; 4], та національним екологічним законодавством України. Разом із тим, інформація про природні умови та ресурси є невід'ємною частиною виробничої системи, що здійснює техногенний вплив на довкілля. У цьому контексті інтерес викликає дослідження регламентації інформаційного забезпечення організації спеціального та загального природокористування.

У сфері використання природно-ресурсного потенціалу інформаційне забезпечення має особливе значення. На його основі органи державної влади та місцевого самоврядування отримують дані про природні ресурси, їхні кількісні та якісні характеристики, на основі яких приймають рішення про можливість надання природних ресурсів у спеціальне використання чи обмеження такого використання за екологічними чинниками, допустимі обсяги споживання природних сировинних ресурсів на тій чи іншій території, розподіл природних ресурсів між окремими природокористувачами, визначення природних об'єктів, на яких допускається загальне природокористування тощо [1].

Як функція державного управління у сфері спеціального природокористування інформаційне забезпечення здійснюється органами державного управління, на які покладено організацію збирання інформації про стан природних ресурсів, їх розподіл між природокористувачами, накопичення такої інформації в передбачений законодавством спосіб, оприлюднення та забезпечення вільного доступу до неї.

Джерелами інформації про стан природних ресурсів та природокористувачів є: кадастри природних ресурсів; реєстри природокористувачів;

дані державного обліку та звітності; дані моніторингу довкілля; Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні, повідомлення (щорічні інформування) про стан навколишнього природного середовища, що готують Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні Київська та Севастопольська державні адміністрації; документація, що надається природокористувачем для отримання спеціального дозволу на використання природного ресурсу та інші джерела інформації.

Відносини інформаційного характеру, учасниками яких є відповідні державні органи, виникають також у процесі організації здійснення державної екологічної експертизи, прийняття рішень про надання природних ресурсів у спеціальне використання, організації публічних слухань проектів господарської діяльності, реалізація яких може негативно позначитися на стані природних ресурсів, видачі різних довідок екологічного характеру в порядку, встановленому законодавством, у процесі здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про охорону природних ресурсів, їх раціональне використання [5].

Інформаційне забезпечення раціонального використання природно-ресурсного потенціалу в системі державного управління має таке призначення: *по-перше*, сприяння організації сталого використання природних ресурсів, яке не призводить до деградації природного середовища та його окремих елементів, надає можливість розвивати економіку, не зменшуючи її ресурсну базу; *по-друге*, створення умов для організації ефективного державного та громадського контролю за збереженням природних ресурсів, їх відтворенням і раціональним використанням. У першому випадку на основі обліку кількісних, якісних та інших характеристик природних ресурсів за допомогою кадастрів природних ресурсів, інших систем обліку в цій сфері та даних моніторингу довкілля розробляються плани та програми з питань охорони довкілля, охорони та раціонального використання природних ресурсів, здійснюється розподіл природних ресурсів між природокористувачами. У другому – оцінюється стан довкілля, окремих природних ресурсів, на підставі проведеного аналізу виявляються слабкі місця в організації природокористування та здійснюються заходи щодо їх усунення. Також отримана від природокористувачів інформація є основою для оцінки відповідності діяльності, пов'язаної з природокористуванням, вимогам охорони та раціонального використання природних ресурсів, прийняття на її основі рішень щодо усунення виявлених правопорушень, застосування до порушників відповідних санкцій.

У системі державного управління інформаційне забезпечення використання природно-ресурсного потенціалу здійснюється відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування рис 1. Так, Міністерство екології та

природних ресурсів України, Міністерство надзвичайних ситуацій України, Держгеокадастр України, Держлісагентство України, Держводгосп України, реалізуючи свої повноваження з прийняття рішень про надання природних ресурсів у спеціальне використання, ведення природних кадастрів, моніторингу природних ресурсів, забезпечують накопичення та розповсюдження інформації про природокористувачів, про якісні та кількісні показники земель та інших природних ресурсів, а також про показники забрудненості ґрунтів, води, рослин тощо. Відповідне інформаційне забезпечення здійснює Мінагрополітики України у процесі проведення моніторингу родючості ґрунтів та агрохімічної паспортизації земель, державного контролю у сфері сільського господарства, садівництва, виноградарства, харчової та переробної промисловості. Велике значення для організації природокористування з урахуванням чинників, що можуть

негативно впливати на стан природних ресурсів, мають повноваження Міністерства охорони здоров'я України щодо надання інформації про вплив біологічних, хімічних, фізичних та інших факторів на стан навколишнього природного середовища.

Різноманітність джерел екологічної інформації, напрямків її використання зумовила формування досить розгалуженої системи норм, що регулюють відносини у сфері інформаційного забезпечення. Ці норми можна поділити на два види – спеціальні та загальні.

Спеціальні – це норми, що вирішують специфічні питання надання інформації з природокористування, стану довкілля, природних ресурсів (норми Конституції України (ст. 50), Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст.ст. 25, 25-1)).

Рис 1. Система інформаційного забезпечення використання природно-ресурсного потенціалу України

Окремими нормативно-правовими актами визначаються особливості надання певного роду інформації з охорони навколишнього природного середовища, стану природних ресурсів. Наприклад, згідно з Положенням про регіональні кадастри природних ресурсів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України (від 28 грудня) 2001 р. № 1781, для забезпечення потреб центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та громадян у наданні відомостей з регіонального кадастру створюється автоматизована система його ведення, яка базується на використанні геоінформаційних технологій [5]. Зауважимо, що регіональні кадастри ведуться за окремими видами природних ресурсів (земельні ресурси, водні

ресурси; природні рослинні ресурси, ресурси тваринного світу; природні лікувальні ресурси; мінерально-сировинні ресурси; корисні копалини родовищ, проявів, а також корисні копалини техногенних родовищ).

Відповідні кадастри включають відомості та дані, що характеризують кількісний, якісний стан та економічну оцінку природних ресурсів, розподіл між користувачами, віднесення до груп, категорій захисності, місця розташування і правовий режим земельних ділянок, їхню оцінку, класифікацію та іншу інформацію.

У Положенні про державну систему моніторингу довкілля, встановлено обов'язки суб'єктів моніторингу щодо поширення відповідної інформації, основні правила користування нею.

Щодо загальних норм інформаційного призначення, то вони визначають загальні умови та порядок надання інформації з різних питань суспільного життя, включаючи природокористування, охорону навколишнього природного середовища. Базові для цієї сфери норми містяться в Законах України «Про інформацію» (1992 р.), «Про державну таємницю» (1994 р.), «Про звернення громадян» (1996 р.), «Про доступ до публічної інформації» (2011 р.) та інших законодавчих актах. Вони, зокрема, установлюють загальні правові основи одержання, використання, розповсюдження та зберігання інформації, закріплюють право особи на інформацію в усіх сферах суспільного й державного життя України, а також систему інформації, її джерела, визначають статус учасників інформаційних відносин, регулюють доступ до інформації та забезпечують її охорону, захищають особу та суспільство від неправдивої інформації тощо. Норми загального призначення є основою для формування спеціальних норм.

Різні міністерства і відомства ведуть власні спостереження і збирають відомості про стан водного та повітряного басейнів, підземних вод і ґрунтів та мінеральних ресурсів. Для ефективного управління необхідно мати чітке уявлення про те, яку саме інформацією мають ті чи інші відомства.

Велика кількість джерел екологічних даних і одночасна недостатність інформації передбачає її ранжування.

Визначено необхідність дотримання підходу до формування системи інформаційного забезпечення раціонального використання природно-ресурсного потенціалу за такими групами даних (табл. 1).

1. Характеристика природних ресурсів території.

2. Аналіз та оцінка господарського освоєння та використання ресурсів території. Цей пункт базується на даних екологічного паспорту та аудиту. Відомості щодо промислових і сільсько-господарських об'єктів, що знаходяться на території (короткий опис технології, відомості про вироблену продукцію, кількість спожитої сировини, вміст екологічно небезпечних речовин, характеристика сировини).

3. Аналіз та облік екологічної ситуації. Здійснюється на основі оцінки впливу всіх факторів. У цьому розділі особлива увага приділяється негативним впливам на навколишнє природне середовище. У результаті внесення в конкретну екологічну систему компонентів або структурних змін, що переривають кругообіг речовин, їхню асиміляцію, потік енергії, ця система руйнується або знижується її продуктивність.

Таблиця 1

Оцінка джерел інформації про природно-ресурсний потенціал України

Вид екологічної інформації	Джерела інформації	Власники інформації	Примітка
Характеристика природних ресурсів території			
1. Мінеральні, всього, у тому числі за видами: – обсяг достовірних запасів ресурсу; – обсяг видобутку ресурсу; – втрати ресурсу	1. Баланс запасів корисних копалин 2. КОДЕКС УКРАЇНИ «Про надра» 3. Регіональні кадастри <i>Розділ «Мінерально-сировинні ресурси, корисні копалини родовищ, проявів, а також корисні копалини техногенних родовищ»</i>	Міністерство екології та природних ресурсів Державна комісія України по запасах корисних копалин Регіональні або територіальні підприємства, установи та організації відповідно до ЗУ «Про державну геологічну службу України» (Відомості Верховної Ради України, 1999, № 51, ст. 456)	Всі джерела є офіційними, достатніми і достовірними, але не завжди доступними, оскільки ці документи не публікуються.
2. Водні Обсяг достовірних запасів ресурсу; обсяг використання ресурсу; втрати ресурсу	1. Водний кодекс України, постанова Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 р. № 815 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод». 2. Державний водний кадастр 3. Регіональні кадастри <i>Розділ «Водні ресурси»</i> <i>Розділ «Природні лікувальні ресурси»</i>	Державне агентство водних ресурсів України Український гідрометеорологічний центр Державна екологічна інспекція Державна санітарно-епідеміологічна служба України (МОЗ) Державна екологічна інспекція	Всі джерела є офіційними, достатніми і достовірними, але не завжди доступними, оскільки ці документи не публікуються.
3. Земельні Обсяг достовірних запасів ресурсу; обсяг використання ресурсу; втрати ресурсу	1. Державний земельний кадастр ЗУ «Про Державний земельний кадастр» (БВР), 2012, № 8, ст. 61. 2. ЗЕМЕЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ (БВР), 2002, № 3-4, ст. 27. 3. Регіональні кадастри	Державне агентство земельних ресурсів України Український гідрометеорологічний центр Державна екологічна інспекція Установи МОЗ здійснюють моніторинг стану ґрунтів на територіях їх можливого	Всі джерела є офіційними, достатніми і достовірними, але не завжди доступними, оскільки ці документи не публікуються.

	<i>Розділ «Земельні ресурси»</i>	негативного впливу на здоров'я населення. Міністерство аграрної політики здійснює спостереження за ґрунтами сільськогосподарського використання	
4. Лісові	1. Державний лісовий кадастр (<i>поновлюється 1 раз на вісім років</i>). 2. Лісовий кодекс (ВВР) 1994, № 17, ст. 99. Регіональні кадастри <i>Розділ «Природні рослинні ресурси»</i>	Міністерство аграрної політики України Держлісагентство	Всі джерела є офіційними, достатніми і достовірними, але не завжди доступними, оскільки ці документи не публікуються.
Аналіз та облік екологічної ситуації. Здійснюється на основі оцінки впливу всіх факторів (джерел екологічної небезпеки).			
1.1. Викиди шкідливих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря 1.2. Викиди шкідливих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення за видами економічної діяльності 1.3. Викиди шкідливих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами	Статистична звітність	Державна служба статистики України	Всі джерела є офіційними, але можна виділити такі недоліки: – інформація, отримана одним відомством дуже часто не збігається з інформацією іншого відомства; – вимірювання проводяться не по всім забруднюючим речовинам; – більшість методів та методик збору інформації є застарілими; – дані не завжди доступні; – дані часто застарілі
2. Забруднення поверхневих і підземних вод 2.1. Скидання забруднених зворотних вод у природні поверхневі водні об'єкти 2.2. Забруднення підземних вод 2.3. Склад стічних вод по забруднюючим речовинам	Дані, отримані в результаті державного моніторингу вод	Міністерство екології та природних ресурсів України, МОЗ України, Державне агентство водних ресурсів України, Український гідрометеорологічний центр, Міністерство регіонально розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (відповідно до Постанови КМУ «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод від 20 липня 1996 р. № 815 Київ) Державна служба статистики України	Всі джерела є офіційними, але можна виділити такі недоліки: – інформація, отримана одним відомством дуже часто не збігається з інформацією іншого відомства; – вимірювання проводяться не по всім забруднюючим речовинам; – більшість методів та методик збору інформації є застарілими; – дані не завжди доступні; дані часто застарілі
3. Ґрунти 3.1. Вміст забруднювальних речовин, прояви ерозійних та інших екзогенних процесів, просторове забруднення земель об'єктами промислового й сільськогосподарського виробництва 3.2. Вміст та поширення природних і	Дані, отримані в результаті державного моніторингу ґрунтів	Міністерство аграрної політики Державна служба статистики України	Всі джерела є офіційними, але можна виділити такі недоліки: – інформація, отримана одним відомством дуже часто не збігається з інформацією іншого відомства; – вимірювання проводяться не по всім забруднюючим речовинам; – більшість методів та методик збору

<p>техногенних хімічних елементів та сполук 3.3. Вміст забруднювальних речовин, у тому числі радіонуклідів 3.4. Вміст пестицидів, важких металів, бактеріологічні, вірусологічні визначення, наявність яєць геогельмінтів</p>			<p>– інформації є застарілими; – дані не завжди доступні; дані часто застарілі</p>
<p>4. Антропогенний вплив на ліси 4.1. Загальна площа лісів, що усихають або знищуються під впливом несприятливих факторів (щорічно), у тому числі (га): а) від пожеж; б) від комах і хвороб; в) від промислових викидів; 4.2. Кількість оцінюваних повітряних забруднювачів, що припадає на одиницю площі лісових земель; 4.3. Частка лісових площ, що пошкоджена мисливськими або іншими тваринами, або через випас худоби 4.5. Площа знищених лісів</p>	<p>Дані, отримані в результаті державного моніторингу ґрунтів лісового фонду, лісової рослинності, мисливської фауни.</p>	<p>Державна служба статистики України Том «про лісогосподарську діяльність» ВО «Укрдержліспроект» є державним підприємством, яке забезпечує державні органи влади інформацією про сучасний стан лісів, лісові ресурси, якісні та кількісні зміни, що відбуваються в лісовому фонді, здійснює прогнозування цих змін, проводить визначення науково-обґрунтованих норм невиснажливого, раціонального, екологічно збалансованого лісокористування, розробляє комплекс заходів щодо відтворення, охорони і захисту лісів. ВО «Укрдержліспроект» реалізує три напрямки збору інформації про ліси: традиційне базове лісовпорядкування (господарське); безперервне лісовпорядкування (оперативне); національна інвентаризація лісів (вибіркова математико-статистична).</p>	<p>Всі джерела є офіційними, але можна виділити такі недоліки: – інформація, отримана одним відомством дуже часто не збігається з інформацією іншого відомства; – вимірювання проводяться не по всім забруднюючим речовинам; – більшість методів та методик збору інформації є застарілими; – дані не завжди доступні; – дані часто застарілі</p>
<p>Радіаційне забруднення Шумовий вплив Біологічне забруднення Вплив електромагнітного поля та випромінення Відходи Обсяги утворення та поводження з відходами (небезпечних);</p>	<p>Дані, отримані в результаті державного моніторингу Державний кадастр сховищ радіоактивних відходів – зведення систематизованих відомостей про об'єкти для зберігання чи захоронення радіоактивних відходів Державний класифікатор відходів – систематизований перелік кодів та назв відходів, призначений для використання в державній статистиці з метою надання різнобічної та обґрунтованої інформації про утворення, накопичення, оброблення (перероблення), знешкодження та видалення відходів</p>	<p>Міністерство надзвичайних ситуацій України Міністерство екології та природних ресурсів України</p>	<p>Всі джерела є офіційними, але можна виділити такі недоліки: – інформація, отримана одним відомством дуже часто не збігається з інформацією іншого відомства; – вимірювання проводяться не по – всім забруднюючим речовинам; – більшість методів та методик збору інформації є застарілими; – дані не завжди доступні; – дані часто застарілі</p>

Соціальна оцінка території (вплив екологічних факторів на здоров'я населення)			
Захворюваність за класами хвороб; Захворюваність на злоякісні новоутворення; Кількість вперше визнаних інвалідами за класами хвороб; Епідеміологічна ситуація.	Дані моніторингу	Міністерство охорони здоров'я України Державна служба статистики України	Всі джерела є офіційними, доступними, але іноді є застарілими

* Примітка: ведення регіональних кадастрів за розділами здійснюють територіальні органи Держземагентство, Держлісагентство, Держводагентство та МОЗ.
Державна цільова екологічна програма проведення моніторингу навколишнього природного середовища (постанова Кабінет Міністрів України від 5 грудня 2007 р. № 1376)

4. Соціальна оцінка території (вплив екологічних факторів довкілля на здоров'я населення).

Висновки

Таким чином, на основі проведеного аналізу визначено основні проблемні питання щодо інформаційного забезпечення державного управління раціональним використанням природно-ресурсного потенціалу України:

1. Більша частина інформації не є доступною для користувачів. Зокрема, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України із запізненням публікує Національну доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання. Матеріали за 2009-2010 рр. були викладені на офіційному сайті у квітні-травні 2012 р. за 2008 рік матеріали взагалі відсутні.

2. Виявлено недостовірність і деяка викривленість інформації. Дедалі частіше порушуються законо-

давчі гарантії про доступ до інформації, що міститься у висновках державних екологічних експертиз та у розділах з оцінки впливу на навколишнє природне середовище інвестиційних проектів. Далеко не завжди громадяни можуть захистити своє право на екологічну інформацію в судах України.

3. Відсутність прогностичної інформації. Як правило, практично не проводиться довгострокових прогнозів розвитку ситуації, що перешкоджає плануванню політики раціонального використання природно-ресурсного потенціалу.

4. Відсутність достатнього фінансування роботи з інформацією, починаючи збором і закінчуючи поданням.

5. В Україні систематично порушуються права громадян на участь у прийнятті рішень з питань довкілля.

ЛІТЕРАТУРА

1. Данилишин Б. М. Наукові нариси з економіки природокористування : монографія / Б. М. Данилишин. – К. : РВПС України НАН України, 2008. – 280 с.
2. Дорогунцов С. І. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України : [наукове видання] / С. І. Дорогунцов, В. С. Міщенко та ін. – К. : РВПС України НАН України, 1999. – 715 с.
3. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» 6 липня 1999 року N 832-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – № 34. – Ст. 296.
4. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рр.» від 09.01.2007 № 537-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102.
5. Ситник Г. П. Державний суверенітет та державні інтереси в контексті забезпечення національної безпеки / Г. П. Ситник // Актуальні питання внутрішньої політики. – 2004. – № 1. – С. 95–102.

Рецензенти: *Дацій О. І.* – д. е. н., професор;
Антонова Л. В. – д. н. держ. упр., професор.

© Драган І. В., 2014

Дата надходження статті до редколегії 20.10.2014 р.

ДРАГАН Ірина Василівна – старший науковий співробітник ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: інформаційне забезпечення державного управління щодо раціонального використання природно-ресурсного потенціалу України.